

Mödet den 17de November.

Professor *Eschricht* oplæste en Afhandling, som er bestemt at tjene til Indledning for en Række *Undersøgelser over Hvalerne*, han agter at meddele i dette Selskabs Skrifter. Under Navnet Hvaler, bemærkede han, at han forstaaer alle *egentlige Cetaceer*, eller hele Cetacernes Familie med Undtagelse af de saakaldte planteædende (*Dujong* og *Manati*), hvilke han med *Blainville* og *Owen* henregner til de Tyghudedes Orden.

Prof. *E.* gjorde opmærksom paa, at i alle Have findes flere eller færre Arter af Hvaler — skjönt dog overalt kun til visse Aarstider, da Hvalerne overhovedet ere vandrende Dyr; — at deres Mængde — om end hvad de store Hvaler angaaer langtfra saa betydelig som forhen, dengang Kaskelotter og Rörhvaler vare almindelige Gjæster ved de europæiske Kyster og Rethvalerne sværmede omkring Spitsbergen i uhyre Flokke, — dog endnu er meget betydelig. Da fremdeles Hvalerne ikke kunne holde sig skjulte paa Havets Dybde, men allerede i lang Afstand maae tiltrække sig de Söfarendes og Kystbeboernes Opmærksomhed, og da de fra de tidligste Tider have været et yderst velkomment Bytte og Gjenstand for en ivrig Jagt, saa kunde det ikke feile, at hos de Söfarende overhovedet og hos alle de Kystindbyggere, der drive Hvalfangsten, nödvendigviis maatte uddanne sig en vis Kundskab om de forskjellige Hvalers Artsmærker og Livsforhold. Denne Kundskab have de Naturkyndige imidlertid kun lidet benyttet; men heller ikke have Forfatterne over Hvalerne i Reglen havt Leilighed til selv at iagttage, endsige nöiere at undersøge, flere Arter af Hvaler, og Cetologien har derfor staaet, ligesom den endnu maa siges at staae meget lavt i Forhold til de fleste andre Grene af Zoologien.

Af de ældre Forfattere over Hvalerne synes kun *Aristoteles* at have støttet sine Beretninger paa egne *Undersøgelser*, ligesom ogsaa kun han kan siges at have havt en rigtig Forestilling om deres vigtigste Livsforhold. Senere indsneg sig mange urigtige, tildeels eventyrlige Forestillinger om dem. Bardenne f. Ex. antoges for deres Öienbryn! Saa urigtige Forestillinger vise sig ikke alene i de naturhistoriske Skrifter fra Middelalderen, skjönt paa den Tid Hvalfangsten drevs

ivrigt paa flere Steder af de vesteuropæiske Kyster, og Hvalkjöd endog solgtes almindeligt paa Torvene i flere af Normandiets Byer; de vise sig endnu hos flere Forfattere af det syttende og attende Aarhundrede

Hvalernes *Artsadskillelse* forsögte *Artedi* og *Linné*, uden selv at kjende Dyrene, ved at opstille som Repræsentanter for særegne Arter de Individer, der vare iagttagne af forskjellige Forfattere, et Forsög, der maatte trænge til mangfoldige Berigtigelser. Af Delphinerne ere ogsaa de fleste Arter senere blevene nöiere bestemte, og mange nye Arter tilkomne; Kaskelotterne ere derimod, efter Cuviers grundige Bemærkninger, blevene indskrænkede til een Art. Rethvalerne (Bardehvalerne uden Rygfinner og uden Bugfurer), som af Linné ligeledes henførtes til een Art, adskilles af Cuvier med Rette som to Arter: en arctisk Art, den saakaldte Grönlandshval (Islændernes „Sletbag“) og en antarctisk. Af Rörhvalerne eller — som især de Söfarende benævne dem — Finfiskene, opstillede Linné tre Arter, nemlig foruden den almindelige nordiske Finfisk (*physalus*), der efter den ufuldkomne Beskrivelse af Martens urigtig antoges af mangle Bugfurerne, to af Sibbald som artsforskjellige beskrevne Individer, hvilke vare strandede ved Skotlands Kyster (*boops* og *musculus*). — Da Otto Fabricius i Grönland erfarede, at man der adskilte fire Slags Rörhvaler, antog han — aldeles paa maae og faae — de tre af disse lig hine tre Linnéiske Arter og den fjerde (Tikagulik), meente han maatte være den af *Pontoppidan* noget tidligere beskrevne Nebbehval, *Balæna rostrata* (de Nyeres Hyperoodon), i den falske Forudsætning, at Nebbehvalen havde Barder. Navnet *Balæna rostrata* gik fra nu af over til at betegne en lille Art Rörhval, der dog af de fleste Nyere slet ikke antoges at bestaae som særegen Art. Af de tre Linnéiske Rörhvalbenævnelser overførtes Navnet „Boops“ af Fabricius paa den ved Grönland almindeligste Art „*Keporkak*“; *Physalus* derimod paa den i alle Hensender meget forskjellige „*Tunnolik*“, og *Musculus* paa Grönlændernes „*Keporkarnak*“, som dog Fabricius aldrig fik at see. Derved forledtes de europæiske Zoologer til at antage Grönlændernes *Keporkak* for den samme Art som den ved Europas, eller idetmindste ved Hollands, Kyster almindeligste Art, der sædvanligen kaldtes Boops, og til at antage Grönlændernes *Tunnolik* for en tvivlsom Art, ligesom den Linnéiske *Physalus*. Om den Fabriciske *Musculus* kunde man ligesaalidt have nogen Mening som om den Linnéiske, og Cevier

anvendte atter Navnet paa et artsforskjelligt Individ fra Middelhavet, hvilket gav Anledning til at antage en egen stor Art af dette Navn at have hjemme i Middelhavet. De Fleste antog imidlertid ikke denne af Cuvier opstillede Art; derimod optoges, og med störste Ret, en anden nordisk Art, nemlig den af Rudolphi og Brandt opstillede *B. longimana*. Men da omsider Schlegel havde viist, at denne efter al Sandsynlighed var artslig med den fra Sydhavet kjendte *Balænoptera australis* eller *Balæna sulcata antarctica*, blev atter — idetmindste efter Schlegels Autoritet — alle egentlige nordiske Rörhvaler (*longimana* ikke iberegnet) indskrænkede til een eneste Art, der af denne nyeste Monograph over Hvalerne kaldes *Balæna sulcata arctica*.

Den Usikkerhed, der ifølge denne Oversigt unægteligen finder Sted i Henseende til Rörhvalernes Artsadskillelse, og som Følge deraf ogsaa i Henseende til deres geographiske Udbredning, maa, efter Prof. *E.*'s Formening, især tilskrives, at man har hentet Kundskaben om Rörhvalerne fra de Undersøgelser, der have kunnet anstilles paa tilfældig indbjergede Individuer, Undersøgelser, der altid ere meget ufuldstændige. Efter Prof. *E.*'s Formening kan Rörhvalernes Artsadskillelse langt sikkrere begrundes paa en omfattende Beskrivelse af de Arter, der endnu paa enkelte Steder ere Gjenstand for en regelmæssig Fangst, navnlig af „*Keporkaken*“ ved Kolonien Frederikshaab i Grönland og „*Vaagehvalen*“ ved den norske Kyst i Omegnen af Bergen. Kun paa denne Maade bliver man i Stand til at benytte Hvalfangernes rige Erfaringer om visse bestemte Arter til Videnskabens Fremme og kun paa denne Maade i Stand til at faae Beskrivelsen fuldstændig, nemlig indbefattende *saavel Skelettet som de ydre Dele*, og desuden alle hos hver Art væsentlig forskjellige *Indvolde*. — Idet paa hiint Sted Hr. Capt. *Holböll* og paa dette Hr. Stiftamtmand *Christie* med en overordentlig Interesse for denne Undersøgelse have bragt rige Materialier til Veie, er Prof. *E.* bleven sat i Stand til at levere en saadan Beskrivelse af disse to Arter. Det har viist sig, at den grönlandske „*Keporkak*“, Fabricii *B. Boops*, er lig *B. longimana* Rud. Brandt, og at „*Vaagehvalen*“ er en liden korthaandet Art af Rörhval, der foreløbigen kan kaldes *B. rostrata (bergensis)*. Da fremdeles Prof. *E.* har faaet Leilighed til at undersøge et paa Sjellands Nordkyst indstrandet Individ, og dette viste sig aldeles forskjelligt fra hine to, men derimod havde de Characterer, Cuvier har ansat for den af ham opstillede

B. musculus, og da han ogsaa af den grønlandske Tunnolik og Tikagulik har modtaget flere vigtige Dele, haaber han i de følgende Afhandlinger at bringe Spørgsmaalet om de nordiske Rørhvalers Artsforskjellighed nær dets Afgjørelse.

Det har imidlertid ikke saameget været den zoologiske som fornemmeligen en udtømmende *anatomisk* Beskrivelse, Prof. *E.* har sat sig til Formaal. I denne Henseende har han meent at burde gaae ud fra *Fostrenes* Undersøgelse, den eneste Maade at lære Delene af saa colossale Dyr at kjende i deres naturlige Leieforhold og Forbindelser, saavel som at faae Sikkerhed om visse Organers Tilstedeværelse, om andre Deles Antal og overhovedet at have de samme Dele af flere Arter opbevarede til indbyrdes Sammenligning. I denne Henseende har Prof. *E.* ligeledes været særdeles heldig med Hensyn til *B. longimana* og til Vaagehvalen. Efter *Fostrenes* Undersøgelse har han kunnet udstrække den til Moderdyrenes vigtigste Organer, saa at han troer at kunne udstrække Beskrivelsen af alle disse Arter til alle Alderne. — Undersøgelsen har iøvrigt givet Anledning til flere physiologiske Betragtninger, hvorved den allerede i og for sig vidtløftige Beskrivelse har maattet afdeles i flere forskjellige Afhandlinger.

Selskabet modtog følgende Skrifter:

Archiv für Staats- und Kirchengeschichte der Herzogthümer Schleswig Holstein, Lauenburg und der angränzenden Länder und Städte. Herausgegeben von der Schlesw.-Holst.-Lauenb. Gesellschaft für vaterländische Geschichte. 5ter Bd. Altona 1843. 8vo.

Magnetische und meteorologische Beobachtungen zu Prag, in Verbindung mit mehreren Mitarbeitern ausgeführt und auf öffentliche Kosten herausgegeben von *Karl Kreil*, Adjunkten der k. k. Sternwarte. 2ter Jahrgang, 1 Aug. 1840 bis 31 Juli 1841. Prag 1842. 4to.

Flora Batava No. 528 og 529.

Akademischer Almanach der königlichen bayerschen Akademie der Wissenschaften. München 1843.

Annalen für Meteorologie, Erdmagnetismus und verwandte Gegenstände, redigirt von *Grunert*, *Koller*, *Kreil*, *Lamont*, *Plieninger* und